

۲۱۸۵۸۲۸

کتابخانه ملی

کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

عملیات میمک (خوارزم)

عملیات آفندی تیپ ۱ لشکر ۸ زرهی در دی ماه ۱۳۵۹

نویسندگان :

سرهنگ توپخانه ستاد احمد احمدی

سرهنگ زرهی ستاد ابراهیم باوندپور

سرشناسه	: احمدی، احمد، ۱۳۱۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: عملیات میمک (خوارزم): عملیات آفندی تیپ ۱ لشکر ۸۱ زرهی در دی ماه ۱۳۵۹ / نویسندگان احمد احمدی، ابراهیم باوندپور؛ بررسی اولیه و نهایی ناصر آراسته، سیدحسام هاشمی؛ ویراستار محتوایی، انتخاب مطالب تکمیلی، آماده سازی، نشر نجاتعلی صادقی گویا؛ بررسی و بازبینی حمید شکبیا؛ [برای] هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیادشیرازی.
مشخصات نشر	: تهران: ایران سبز، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: [چهارده]، ۳۴۶ ص.
شابک	: 978-600-7416-73-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: ص.ع. به انگلیسی: Ahmad Ahmadi, Ibrahim Bavandpour. Meymak operation.
یادداشت	: نمایه.
عنوان دیگر	: عملیات آفندی تیپ ۱ لشکر ۸۱ زرهی در دی ماه ۱۳۵۹.
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- عملیات میمک Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Operation Meymak جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- نبردها Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Campaigns جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- نبردها-- خاطرات Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Campaigns-- Diaries
شناسه افزوده	: باوندپور، ابراهیم، ۱۳۱۲ -
شناسه افزوده	: آراسته، ناصر، ۱۳۳۱ -
شناسه افزوده	: هاشمی، سیدحسام، ۱۳۲۷ -
شناسه افزوده	: ایران. ارتش. هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی
رده بندی کنگره	: ۶۳۱۶۰۷
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۸۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۵۴۹۰۴۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

عملیات میمک (خوارزم)

نویسنده: سرهنگ توپخانه ستاد احمد احمدی، سرهنگ زرهی ستاد ابراهیم باوندپور
 بررسی اولیه و نهایی: سرتیپ ستاد ناصر آراسته، سرتیپ ستاد سید حسام هاشمی
 ویراستار محتوایی، انتخاب مطالب تکمیلی، آماده سازی، نشر: سرتیپ ۲ ستاد نجاتعلی صادقی گویا
 بررسی و بازبینی: سرتیپ ۲ حمید شکبیا
 حروف نگاری، ویرایش ادبی- فنی: الهه آموزگار
 صفحه آرایی: حامد خدمتی
 نوبت / سال چاپ: اول / ۱۴۰۰
 شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۷۳-۰
 شمارگان: ۵۰۰
 ناشر: انتشارات ایران سبز-تهران
 قیمت: ۱۰۴۰۰۰ تومان
 مرکز پخش: تلفن ۲۲۴۸۹۰۰۲ نمابر ۲۲۴۸۸۶۵۰

حق چاپ برای هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» محفوظ است.

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۵	قسمت یکم: کلیات
۶	۱- مشخصات کلی عملیات
۹	۲- مأموریت
۱۰	۳- شرح کلی منطقه عملیات
۱۲	۴- سازمان گسترش کلی نیروهای متجاوز
۱۲	۵- سازمان و گسترش کلی نیروهای خودی
۱۳	قسمت دوم: برآوردهای ستادی
۱۴	بررسی منطقه عملیات تیپ ۱ زرهی لشکر ۸۱ (میمک)
۲۹	قسمت سوم: طرح ها و دستورات عملیاتی
۳۰	طرح عملیاتی بدر
۳۷	طرح عملیاتی امین شماره (۵)
۴۸	پیوست الف (اطلاعات) به دستور عملیاتی
۵۳	پیوست پ (پشتیبانی آتش) به دستور عملیاتی شماره ۵ امین
۵۸	پیوست ت طرح موانع
۶۰	پیوست ث طرح تخریبات
۶۳	پیوست ج (اداری) به طرح عملیاتی شماره ۵ امین
۶۸	ضمیمه ۱ به پیوست ج پرسنل و غیرارتشیان به طرح عملیات شماره ۵
۷۰	طرح عملیاتی خوارزم شماره ۶ (عملیات میمک)
۷۷	دستور عملیاتی شماره ۷
۸۳	پیوست الف: اطلاعات به دستور عملیاتی شماره ۷
۸۸	پیوست پ (پشتیبانی آتش) به دستور عملیاتی شماره ۷
۹۲	پیوست ت: طرح سد و موانع دستور عملیاتی شماره ۷
۹۵	پیوست ث به دستور عملیاتی شماره ۷ (طرح پاتک کلی)
۹۹	قسمت چهارم: پیام ها، دستورات و هدایت عملیات
	با توجه به تعداد زیاد پیام ها و نامه ها، فهرست جزء این قسمت درج نگردیده است
۱۵۵	قسمت پنجم: بررسی و تجزیه و تحلیل
۱۵۶	تجزیه و تحلیل عملیات میمک به قلم روانشاد مرحوم سرهنگ ستاد ابراهیم باوندپور
۱۵۶	هدایت عملیات

۱۵۶	الف- روز یکم ۵۹/۱۰/۱۹
۱۵۷	ب- روز دوم عملیات ۵۹/۱۰/۲۰
۱۵۸	پ- روز سوم عملیات ۵۹/۱۰/۲۱
۱۶۲	بررسی و تجزیه و تحلیل عملیات میمک به قلم شهید سرتیپ ستاد مهدی رسولی
۱۶۴	تپه‌های نظامی و اهمیت ارتفاعات میمک
۱۷۶	تجزیه و تحلیل عملیات
۱۸۱	پیوست ۱: عملیات پاسگاه سنگی در دوم مهرماه ۱۳۵۹
۱۸۲	عملیات پاسگاه سنگی و نقش آن در اجرای موفقیت‌آمیز عملیات میمک
۱۸۲	زمینه‌سازی جهت اجرای عملیات
۱۸۳	سازمان رزمی یگان‌های شرکت‌کننده در عملیات پاسگاه سنگی و محل استقرار آنها
۱۸۴	چگونگی اجرای عملیات «پاسگاه سنگی»
۱۸۶	نقاط قوت نیروهای دشمن
۱۸۶	نقاط ضعف نیروهای دشمن
۱۸۶	نقاط قوت نیروهای خودی
۱۸۷	نقاط ضعف نیروهای خودی
۱۸۸	تلفات و ضایعات نیروهای خودی
۱۸۸	نتایج حاصل از اجرای عملیات پاسگاه سنگی
۱۸۹	نتیجه‌گیری
۱۹۱	پیوست ۲: خاطرات تعدادی از رزمندگان شرکت‌کننده در عملیات میمک
	توجه: درجات مصاحبه‌کنندگان مربوط به سال ۱۳۸۰ می‌باشد. در زمان عملیات درجات پایین‌تری داشتند که در متن مصاحبه اشاره شده است.
۱۹۲	ستوان سوم زرهی فریدون حیدری، جمعی گردان ۱۹۵ تیپ ۱ لشکر ۸۱
۱۹۳	ستوان یکم عبدالعلی جعفری
۱۹۶	ستوان دوم قاسم فتاحی نیا جمعی گردان ۲۱۷ تانک تیپ ۱ لشکر ۸۱
۱۹۷	ستوان دوم خیرالله شکری جمعی گردان ۲۱۷ تانک تیپ ۱ ل ۸۱ زرهی کرمانشاه
۲۰۸	ستوان دوم اسماعیل فلاحتی جمعی گردان ۲۱۷ تانک
۲۱۰	ستوان دوم حجت‌الله امیری جمعی گروهان دوم گردان ۱۴۳ تیپ ۳ لشکر ۸۱
۲۱۰	ستوان یکم عبدالجبار باباخانی جمعی گردان ۲۱۷ تانک
۲۱۳	ستوان دوم زرهی بهروز امیری
۲۱۴	ستوان سوم عزیزالله مرادی، جمعی گروهان سوم گردان ۲۱۷
۲۱۴	ستوان یکم زرهی شیخ مراد درویشی جمعی گردان ۲۱۷ تانک تیپ ۱ لشکر ۸۱
۲۱۶	ستوان یکم زرهی اسد شاهمار جمعی قرارگاه لشکر ۸۱
۲۱۷	سرهنگ یوسف اسماعیلی رئیس رکن ۴ تیپ ۱ لشکر ۸۱

۲۲۲	ستوان یکم قربان ناصری جمعی گردان ۲۱۷ تانک لشکر ۸۱
۲۲۲	ستوان دوم لطف‌الله دریک جمعی گروهان ۲ گردان ۱۲۳ پیاده مکانیزه
۲۲۴	سرهنگ ۲ زرهی فریدون اسفندیاری جمعی گردان ۲۱۷ تانک
۲۲۵	ستوان یکم زرهی مرادعلی فرضی جمعی گردان ۲۱۷ تانک تیپ ۱ لشکر ۸۱
۲۲۶	ستوان دوم محمدعلی باباخانی جمعی گردان ۲۱۷ تانک
۲۲۷	گزیده نظرات
۲۳۷	پیوست ۳: عملیات آفندی میمک به روایت کتاب نبردهای صحنه عملیات غرب
۲۳۸	عملیات آفندی میمک در ۱۹ دی‌ماه ۱۳۵۹
۲۳۸	مقدمه
۲۴۰	طرح‌ریزی عملیات
۲۴۸	اجرای عملیات آفندی در میمک در ۱۹ دی‌ماه ۱۳۵۹
۲۸۰	یادداشت‌هایی از خاطرات تعدادی از رزمندگان در عملیات میمک
	توجه: درجات درج شده، در زمان مصاحبه منظور شده است. با درجه زمان عملیات تفاوت دارد.
۲۸۰	۱- سرگرد زرهی علی‌اصغر خوارزمی فرمانده گردان ۲۱۷ تانک
۲۸۲	۲- سرگرد زرهی ستاد عبدالعلی فیروزی
۲۸۵	۳- سرتیپ ۲ پیاده ستاد محمود کروشی فرمانده گروه رزمی ۱۹۵ پیاده
۲۹۰	۴- از خاطرات سرهنگ ستاد پرویز خلف‌بیگی
۲۹۳	۵- سرگرد پیاده صالح‌زهی افسر عملیات گردان ۱۹۵ مکانیزه
۲۹۶	۷- ستوانیار دوم علی خواجه‌زاده از پرسنل گردان ۲۲۲ تانک
۲۹۸	۸- استوار یکم بخشعلی امیریان جمعی گردان ۱۹۵ مکانیزه
۳۰۱	پیوست ۴: نمونه مصاحبه با اسرای دشمن به نقل از کتاب «شمشیر پیروزی»
۳۰۲	مصاحبه با اسرای جنگی
۳۰۷	خاطرات سرلشکر و فیق السامرائی از عملیات میمک
۳۰۹	دستور عملیاتی شماره (۶) تیپ ۲ پیاده در ۱۱ بهمن ۵۹
۳۲۵	پیوست ۵: اسامی فرماندهان و افسران عمل‌کننده تیپ ۱ لشکر ۸۱ زرهی...
۳۳۳	نقشه‌ها
۳۳۵	نمایه

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِ

بگو! در روی زمین بگردید و ببینید پایان کار پیشینیان چگونه بوده است.

(سوره روم، آیه ۴۲)

یادآوری مهم:

از بررسی کنندگان، خوانندگان و استفاده کنندگان این مدارک درخواست می شود قبل از بررسی به نکات زیر توجه فرمایند:

۱- دستورالعمل تهیه مدارک

این مدارک در اجرای امریه ۶۰/۰۲/۱/۸۵ - ۶۱/۴/۳۰ معاونت آموزشی نیروی زمینی جمهوری اسلامی ایران گردآوری و تنظیم و تدوین گردیده است.

۲- هدف های اصلی:

هدف های اصلی تهیه این مدارک طبق دستورالعمل یاد شده بالا به شرح زیر بوده است:

الف- تجزیه و تحلیل هر یک از نبردهای عمده و بررسی علل پیروزی یا شکست آنها.

ب- ایجاد زمینه مطلوب برای تهیه مسائل آموزشی مراکز فرهنگی نیروی زمینی ارتش

جمهوری اسلامی ایران.

پ- بهره برداری آموزشی از تجربیات به دست آمده از جنگ تحمیلی.

۳- اسناد بهره برداری شده برای تهیه این مدرک:

الف- برآوردهای ستادی، طرح ها و دستورات عملیاتی تهیه شده در ستاد مشترک، نیروی

زمینی و لشکرها و تیپ های اجرا کننده عملیات که در پرونده های عملیاتی و اطلاعاتی نیروی زمینی و رده های پایین تر ثبت شده بود.

ب- پیام ها و دستورات و گزارش های مبادله شده بین قرارگاه ها، شامل ستاد مشترک،

نیروی زمینی لشکرها و تیپ های اجرا کننده عملیات که در پرونده های عملیاتی و اطلاعاتی این قرارگاه ها ثبت گردیده بود.

* مقدمه درج شده، متن عمومی درباره کلیه کتاب های مستند تهیه شده توسط نویسندگان می باشد و خاص این کتاب نمی باشد.

پ- خاطرات شخصی معدودی از فرماندهان و افسران ستاد که شخصاً در طرح‌ریزی و هدایت عملیات شرکت و یا حضور داشتند.

ت- مدارک مورد نظر تا رده قرارگاه، لشکر و تیپ‌های مستقل بوده است و پیام‌ها و دستوراتی که بین قرارگاه تیپ‌ها و گردان‌ها و رده‌های پایین‌تر مبادله شده در بیشتر این مدارک منظور نگردیده است.

۴- درخواست اسناد از سازمان‌های خارج از نزاچا:

از سازمان‌های خارج از رده نیروی زمینی درخواست شد، برای تکمیل این مدارک اسناد و مدارک عملیاتی مربوط به نبردهای جنگ را در اختیار نیروی زمینی قرار دهند ولی تا تکمیل این مجموعه مدارک خواسته شده را ارسال نکردند. این سازمان‌ها عبارتند از:

الف- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران که نقش فعال و سهمی بسیار در عملیات داشتند.
ب- ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران که در طرح‌ریزی و هدایت جنبه‌های سیاسی و اقتصادی جنگ تحمیلی نقش اصلی را داشته است.

پ- ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران که قسمت عمده یگان‌های آن دوش به دوش برادران سرباز خود با یگان‌های نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در نبردها شرکت داشتند.
ت- نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که در پشتیبانی نزدیک هوایی و ترابری یگان‌های نیروی زمینی عامل مهمی بود.

ث- نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که در منطقه آبادان و خرمشهر قسمتی از تلاش‌های پدافندی و آفندی در این منطقه را عهده‌دار بود.

توجه: به تهیه کنندگان تاریخ کامل جنگ تحمیلی توصیه می‌گردد، ضمن بررسی این مجموعه، همکاری سازمان‌های یاد شده بالا را نیز درخواست کنند و مدارک عملیاتی آن سازمان‌ها را دریافت و در جریان حوادث جنگ تحمیلی منظور نمایند.

۵- روش گردآوری مدارک مورد نیاز:

الف- عین پرونده‌های عملیاتی و دستورات و طرح‌های عملیاتی قرارگاه‌های شرکت کننده در عملیات درخواست و دریافت شد و تمام برگ‌های این اسناد و مدارک مورد بررسی قرار گرفت.

ب- از کلیه طرح‌ها و دستورات عملیاتی و برآوردهای ستادی و دستورات جزء بجزء نسخه برداری شد و عیناً در کتاب مربوطه آورده شد.

پ- پرونده‌های ستادی معاونت عملیات و اطلاعات نیروی زمینی، قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب و لشکر ۱۶ و ۲۱ و ۷۷ و ۹۲ و تیپ‌های ۵۵ هواپرد و ۸۴ پیاده که در اختیار گروه بررسی قرار داده شد کلاً مطالعه گردید و پیام‌ها و دستوراتی که بین قرارگاه‌های شرکت کننده در عملیات (تارده تیپ داخل) مبادله شده بود و تاثیر قابل ملاحظه‌ای در هدایت نبردها داشت، عیناً نسخه‌برداری شد و در کتاب‌ها آورده شد. لازم به تذکر است که فقط پیام‌هایی نسخه‌برداری شد که از نظر افسر بررسی کننده حائز اهمیت تشخیص داده شد و ممکن است پیام‌هایی بوده باشند که از نظر افسران دیگر مهم بوده‌اند، ولی در این کتاب منظور نگردیده‌اند.

ت- طی امریه‌ای از طریق ستاد نیروی زمینی از کلیه افسران و درجه‌داران و سربازان و غیر نظامیان شرکت کننده در جنگ تحمیلی درخواست شد، خاطرات خود را بنویسند و برای گروه بررسی ارسال نمایند، تا به نام خود آنان ثبت گردد، ولی پاسخ مثبتی به این خواسته گروه بررسی داده نشد.

۶- نکته قابل توجه خوانندگان

نکته مهمی که لازم است مورد توجه قرار گیرد، مطالب مربوط به استنباط و نظریات و مشاهدات و خاطرات شخصی افسر بررسی کننده از جریان حوادث هر عملیات با توجه به مدارک گردآوری شده و ارتباط دادن حوادث با یکدیگر می‌باشد. لذا به صورت یک نتیجه قطعی و کامل نباید تلقی شود، بلکه ممکن است بررسی کنندگان دیگر مدارک دیگری از هر عملیات به دست آورند، یا شخصاً در عملیاتی حضور داشته‌اند و شاهد عینی جریان حوادث نبردها بوده‌اند که در ارتباط حوادث، نتیجه‌گیری دیگری از هر عملیات بکنند و نظریات کامل‌تری ارائه نمایند. مسلماً مدارک گردآوری شده در این کتاب ثبت و ضبط همه جریانات نیست و چه بسا اسناد و مدارک عملیاتی در پرونده‌های عملیاتی تیپ‌ها و گردان‌ها و گروهان‌ها و سایر سازمان‌ها وجود داشته باشند که می‌توانند جریان وقایع را روشن‌تر ارائه کنند. این گونه مدارک در هنگام تدوین این کتاب در اختیار افسر بررسی کننده نبود. امید است بررسی کنندگان و محققین دیگر تاریخ جنگ تحمیلی برای تکمیل این مدارک گردآوری شده اقدام کنند تا تاریخ نظامی و در صورت امکان تاریخ سیاسی این جنگ تحمیلی که قسمتی از تاریخ میهن اسلامی ما برای نسل‌های آینده ملت ایران عزیز خواهد بود، هر چه کامل‌تر تهیه و تدوین گردد.

افسر تهیه کننده: سرهنگ توپخانه ستاد احمد احمدی